

Generalforsamling på Aarø

Fra havnebyen Aarøsund ved Haderslev tager det ca. 10 min. at sejle til Aarø. Aarø er 5,7 km² stor og har ca. 180 beboere. Vi ankom fredag aften og blev indkvarteret privat. Vi blev godt bekvæmt og fik en rigtig god ø-snak med værtsfamilien.

Lørdag formiddag var der ø-rundtur på traktor. Iført regntøj oplevede vi den dejlige natur på den meget flade ø, hvor vi blandt andet så naturlegepladsen og besøgte kirken. Vi sluttede rundturen med at se Aarø vingård, hvor Svend Aage fortalte meget levende om, hvordan han havde startet med få vinstokke i 2004 og nu var oppe på 750 stk., men at planen var 1500 stk. mere. Vi glæder os til senere at få smagsprøver.

Selve generalforsamlingen foregik om eftermiddagen i forsamlingshuset Aarøhus.

19 øer var repræsenteret og udover ø-repræsentanterne deltog også formanden for Folketingets ø-kontaktudvalg Preben Rudiengaard (V), Ann Merete Mortensen fra Skov- og Naturstyrelsen, kommunalbestyrelsesmedlem Erling Haugaard (V) fra Haderslev Kommune og Ø-sammenslutningens medarbejdere.

I formandens beretning kom Henry Larsen, formand for Sammenslutningen af Danske Småøer, bl.a. ind på:

- hvordan sikrer vi, at øerne ikke bliver klemte i de nye storkommuner
- bjergbondestøtten
- nye færger til flere småøer
- møder med folketingets ø-kontaktudvalg på Bågå og Lyø
- møde med fødevareministeren om det kommende land-

Svend Aage Hansen, formand for Aarø Beboerforening, fortalte også på den guidede rundtur om sine bestræbelser på at etablere en vingård på øen

distriktsprogram

- møde med undervisningsministeren om bevaring af ø-skoler
- møde med indenrigsministeren om nærdemokrati i de nye storkommuner
- møde med miljøministeren
- 7 bestyrelsesmøder i årets løb
- samarbejdet med 5 andre småøforeninger i Europa

Claus Jensen, sekretariatsleder, fortalte om sekretariatets arbejdsopgaver og de 4 seminarer, der

har været afholdt i årets løb for købmænd, skolelærere, sundhedspersonale og børnepasningspersonale, samt at der meget snart kommer nyt vedrørende 1. hjælps kurserne. Herefter fremlagde han et tilfredsstillende regnskab, som alle kunne godkende.

Der var fra Saltholm fremsendt en ansøgning om optagelse i Ø-sammenslutningen. Efter en del debat blev afstemningen et klart

Fortsættes på side 11

Claus Meyer og bopælspligten

Kommentar af
Henry Larsen

Her i foråret har bopælspligten på landbrugsejendomme på småøerne været udsat for angreb, såvel i de skrevne, som i de elektroniske medier. Det handler om, at den kendte kok Claus Meyer har fået afslag på dispensation fra bopælspligten på en ejendom med æbleplantage, som han har erhvervet på den lille anneks-ø til Askø, Lilleø.

Meyer fortæller, at han har renoveret plantagen og samtidig rådgivet sine naboer. Resultatet er, at der nu er skabt en produktion af gode, sunde æbler fra Lilleø til stor gavn for øboerne.

Derfor mener Meyer, at det er rimeligt, at han får dispensation. Han gør meget ud af at fortælle, at det ikke er sig selv, han tænker på. Nej, det handler om, hvor godt det er for øboerne. Hvis han og andre kan få dispensation, så vil det gavne udviklingen på småøerne.

Det lyder jo umiddelbart så rigtigt. Vi kender alle Claus Meyer for noget positivt. Han står for alt det ægte og sunde, og når han træder frem i TV med røde æbler i hånden, med grønt græs og blomstrende æbletræer i baggrunden, så er der ikke et øje tørt i hele Dronningeriget.

Lokale politikere og andre kom da også på banen. Her var virkelig en god sag, som lynhurtigt forstærkede sig selv langt ud over, hvad der var hold i. Ja, i nogle udtalelser fik man det indtryk, at hele Lolland-Falsters udvikling stod og faldt med om Claus Meyer kunne få dispensation..

„Der skal være mulighed for dispensation i særlige tilfælde, når der er en dynamisk person, som vil gavne udviklingen på en ø.“ Sådan lyder argumentet!

Ja, det lyder sandelig kønt. Men tro mig! Der står ikke en hel række idealister på spring, som i forbindelse med

køb af landbrugsejendomme, vil gøre en masse godt for øerne. Men der står mange købere parat. Det er der ikke noget forkert i. Det er bare ikke godt for øerne. Vi har jo set, hvad der sker med de landbrug på øerne, der gennem årene er købt af folk, der ikke har taget fast bopæl. Der er dem fra før bopælspligten blev indført og dem, hvor den ene ægtefælle på papiret er flyttet til øen. Jeg kender ikke et eksempel, hvor de har gavnet udviklingen på øen. Derimod er der en god chance for på disse ejendomme at møde skiltet: Privat! Adgang Forbudt!

Jeg gad nok vide, hvordan jordbrugskommissionen vil have mulighed for at vurdere om en person vil være til gavn for udviklingen på en ø. Det vil blive en umulig opgave. Det der vil ske er, at de vil få et evigt slagsmål med velbeslåede købere, som har råd til at ansætte dygtige advokater. **Ikke tale om!** Vi har problemer nok med den nuværende lovgivning, hvor kreative folk udefra forsøger at trække jordbrugskommissionen rundt ved næsen.

Hvis der slækkes på bopælspligten, så er det slut med landbrug på øerne. Hvis kommende ø-landmænd skal konkurrere med pengestærke folk udefra, så har de ikke en chance. Prisen på landbrug vil hurtigt stige til et niveau, som en produktion aldrig vil kunne forrente. Netop nu er der, som det også har været omtalt i de senere numre af Ø-Posten, dannet et netværk af fødevarerproducenter på småøerne.

Det er sådan noget, der er til gavn for udviklingen på øerne. Det er den slags initiativer, der skal fremtids-sikres. Derfor er det ikke en lempelse af bopælspligten øerne har brug for, men derimod en skærpelse, som gør det sværere at trække sager i langdrag!

Claus Meyer er i sin gode ret til at kæmpe for at ændre lovgivningen. Men jeg synes ikke om måden han (mis)bruger ø-sagen og øboerne på. Det er her kæden hopper af, og alt det ærlige, Claus Meyer ellers står for, krakelerer lidt. Man får f.eks. den opfattelse, at det er ham, der har lært øboerne at avle æbler. Jeg vil lige gøre opmærksom på, at der har været dyrket æbler og anden frugt på Lilleø og andre øer i Smålandshavet i mange år. Det kan undre meget, at journalisterne ikke har stillet flere kritiske spørgsmål eller undersøgt sagen lidt grundigere. Og det kan i allerhøjeste grad undre, at Ø-sammenslutningen har haft enormt svært til at komme til orde med modargumenter.

„Hvad er det for en bagstræberisk ø-forening?“, vil nogen sikkert mene. „Det må da være godt for Lilleø, at Claus Meyer hjælper med at afsætte deres æbler til en bedre pris?“. Det sidste er jeg helt enig i, og det er der ingen, der forhindrer ham i at fortsætte med. Det er jo bl.a. det, han **ikke** fortæller!

Om debatten om bopælspligt på landejendomme

Hvis man vil orientere sig om nogle af de ting, der er sagt og skrevet i debatten om bopælspligten på landbrugsejendomme, så kan nogle af disse læses på Claus Meyer's hjemmeside www.meyersmad.dk

cj

Refugium til Drejød

En arbejdsgruppe på Drejød har planer om at bygge et refugium, der skal anlægges på Drejød Kirke's arealer. Refugiet, der skal rumme ca. 20 lejligheder, skal kunne bruges af folk, der i perioder ønsker at studere i fred og ro. Byggeriet anslås til at komme til at koste 15 mio. kr., der søges finansieret via fonde og kirkelige foreninger. Både Svendborgs borgmester og Fyns Biskop er positive overfor planerne.

cj

Barsø fester for havn

Den 29. juli fester beboerne på den lille sønderjyske ø, Barsø. For da kan de indvie deres nye havn, som de dygtigt har skaffet finansiering til fra bl.a. Ø-støttemidlerne og A.P. Møllerfonden.

cj

Nu er den der! Førstehjælp til øboerne.....

I 2005 blev der afsat 1 mio. kr. på finansloven for 2006 til at styrke beredskabet på øerne ved at tilbyde gratis førstehjælpskurser til øboerne. Dette tiltag har interesseret mange øboere, men også mange aktører, der gerne ville udføre denne opgave, har været på banen. I Sammenslutningen af Danske Småøer har vi i vores korrespondance med Indenrigs- og Sundhedsministeriet pointeret, at man bør tage hensyn til øernes forskellighed, og at man i samarbejde med beoerforeninger og/eller sundhedsprofessionelle på de enkelte øer, finder den rigtige, lokale model til at styrke beredskabet.

Efter nogen tids venten og noget hemmelighedskræmeri, er det nu afgjort, at Beredskabsforbundet får opgaven med at tilbyde øboere førstehjælpskurser. Vil du vide mere, så kontakt din lokale ø-repræsentant, som gerne snarest skulle blive kontaktet af Beredskabsforbundet.

Claus Jensen

Debat

Tilskudsmulighederne skal ikke være ringere på øerne end på fastlandet

Som praktisk landmand vil jeg gerne blande mig i debatten om Ø-Postens sidste indlæg „Passiv brak – en dødsskrue for ø-samfundene og naturen?“

Jeg har været økologisk landmand i 6 år, og den vigtigste mark er netop brakmarken, hvor kløveren bruges til at samle næring til jorden. Eftervirkningen af brakmarken kan måles op til 3 år efter med et positivt høstudbytte.

Fra næste år har jeg meldt mit landbrug til „miljø-betinget dyrkning“, hvor jeg får et hektartilskud på 870 kr. årligt for ikke at sprøjte. Desuden må jeg kun give 70% af kvælstofbehovet. Der bruges ca. 6 timer mere pr. ha. ved at dyrke et landbrug uden sprøjtemidler, og høstudbyttet er ca. 25% lavere. Derudover har mit landbrug anpart i noget fællesjord, hvor vi får MJV-tilskud for ikke at gøde og sprøjte.

Jeg har svært ved at forstå, at nogen kan have noget imod miljøvenlig dyrkning af jorden, det er i hvert fald ikke noget man bliver rig af. Det er åbenlyst, at vi ø-landmænd skal bruge alle de tilskudsmuligheder der findes, nøjagtig som vores kollegaer på fastlandet. Her kommer kernen af det hele, at et ø-landbrug skal være fuldt ud lige så effektivt, som et landbrug på fastlandet for at kunne overleve. Strukturudviklingen kan ikke stoppes, og nøjagtigt som på fastlandet er det kun de store effektive landbrug, der vil overleve, plus dem der kan finde en niche.

Martin Jørgensen søger et aktivt landbrug med forskellige afgrøder. Han kommer ind på, at der er gode afsætningsmuligheder for bær, frugt,

grønsager, frøavl m.m.. Det er da godt, for hvis der er afsætning af en afgrøde og et marked der vil betale prisen, så er der også landmænd, der vil udnytte markedet. Nøjagtig som man udnytter miljøtilskuddene, hvis man kan se en fordel i dem, nøjagtig som vores kolleger på fastlandet.

Landbruget skal ikke have skylden for mørke vinduer om vinteren, der er ingen der kan leve af brak, det er kun en af mange indtjeningsmuligheder. Det er strukturtilpasningen, der er skyld i mørke vinduer om vinteren.

Det er en barsk og hård strukturtilpasning dansk landbrug er ude i, og uden miljøtilskud, enkeltbetalings-tilskud herunder braktilskud, m.m., ville endnu flere landbrug være nedlagt, uanset om det er på øerne eller på fastlandet. Jeg mener helt klart, at dansk landbrug skal udnytte alle de tilskudsmuligheder der findes.

Det er så nemt at give landbruget skylden for alt muligt, og det er vi vant til. Støt dem der bliver tilbage, og erkend at strukturtilpasningen gør, at man mister arbejdspladser i landbruget og at man står i en kæmpe omstilling. Sammenslutningen af Danske Småøer har gjort og gør mange gode ting. Dog skal de ikke blande sig i, hvordan man skal drive landbrug og leve af det. Jeg har det skidt ved tanken om, at de skulle blande sig i mit landbrug, hvilke afgrøder jeg skal dyrke, hvilke tilskud jeg skal søge, hvilke tilskud der er miljøvenlige. Vi er alle underlagt samme lovgivning og betaler alle skat efter samme lovgivning. Sammenslutningen af Danske Småøer skal ikke gøre tilskudsmulighederne ringere på øerne end på fastlandet.

Rasmus Nissen, Barsø

Præcisering af synspunkter

I sidste nummer af Ø-posten havde jeg et indlæg under overskriften „Passiv støtte – en dødsskrue for ø-samfundene og naturen?“. Jeg har erfaret, at der er flere, der har misforstået mit ærinde. Min holdning er helt præcist, at et landbrug, der formår at kombinere produktion med natur- og miljøhensyn, bør prioriteres støtte frem for et

landbrug, der blot bevidstløst udlægger markerne i passiv brak. Det produktive, miljøvenlige landbrug er en større gevinst for helårssamfundet, og øger i øvrigt også øernes attraktivitet i turisme-øjemed. Håber fortsat på en god debat i bladet og på øerne!

Martin Jørgensen, Skarø

Glimt fra generalforsamlingen

Repræsentanter fra 19 øer og en god håndfuld årbøere deltog i generalforsamlingen

Afstemning om medlemskab til Saltholm

Øresundsøen Saltholm med fem fastboende havde søgt om medlemskab af Sammenslutningen af Danske Småøer i år. Derfor skulle generalforsamlingen tage stilling til om man skulle dispensere fra vedtægterne, der siger, at en ø skal have mellem 20 og 1.200 beboere for at kunne blive medlem. 12 stemte imod en dispensation, 6 for, og en enkelt stemte blankt.

Rokade i bestyrelsen

Orø og Skarø forlod efter 3 år bestyrelsen i Sammenslutningen af Danske Småøer. Nye øer i bestyrelsen er Drejø og Hjarnø.

Tunø Skole i fare

Tunø's repræsentanter fortalte om den akutte fare, der er for at Odder Kommune vil nedlægge skolen på øen. Der er p.t. heller ikke mange børn på øen, men lukkes skolen, så kan det være med til at tvinge de børnefamilier af øen, som i dag har deres virke på øen. Med kun to daglige færgeafgange og en sejltid på en time, så vil Tunø uden en skole næppe være attraktiv for børnefamilier.

Hilsen fra Folketinget

Formand for Folketingets Ø-kon-

taktudvalg, Preben Rudiengaard (V), sendte en hilsen fra udvalget og takkede for et godt samarbejde med Sammenslutningen af Danske Småøer, da han tog ordet ved generalforsamlingen. Udtrykte forståelse for de øer, der som et led i deres udvikling, ønsker udstykning af grunde til sommerhus-bebyggelse og lovede, at Sammenslutningen af Danske Småøer ville blive hørt i den aktuelle debat om lempelse af bopælspligten på landbrugsejendomme på de små øer.

Bopælspligten til debat

Endelaves repræsentant fortalte om et stormøde på øen, hvor fastholdelse af bopælsforpligtigelsen havde været til debat. Mødets konklusion havde været, at fritidshusejere er potentielle helårsbeboere, og at beboelsespligten i husene, derfor bør forvaltes lempeligt.

Møde med Fødevareministeren om fiskeri

Formand Henry Larsen orienterede om et snarligt møde, som han og repræsentanter for de små kystfiskere på øerne, skal have med Fødevareminister, Hans Chr. Schmidt, om de stadig sværere vilkår for erhvervet. Birkholms repræsentant fortalte, at også åle-fiskeriet i det sydfynske har det svært i disse år.

Lempeligere vilkår for persontransport på færger

Lyø's repræsentant talte for, at hvis alle øboere havde adgang til alle ø-færger, så ville det styrke sammenhold og erfaringsudveksling mellem øboerne. Og, at hvis turister og fritidshusejere havde adgang til fordelagtige rabatordninger med færger i vintersæsonen, så ville turistsæsonen udvides til glæde for øernes handel og serviceerhverv.

Nøgletal fra årsregnskabet

Indtægter: 1.267.683 kr.
Udgifter: 1.216.666 kr.
Årets resultat: 51.017 kr.

Valg af interne revisorer

Der blev valgt to interne revisorer, samt en revisor-suppleant. Disses opgave er overordnet at vurdere om Sammenslutningens midler bliver brugt i overensstemmelse med målsætningerne.

Revisorer blev Jytte Heglund, Neksælø, Ole Aagaard, Orø og Bjarno Reib, Askø, blev valgt til suppleant.

Claus Jensen

Generalforsamlinger gennem tiderne

1974	Stiftende generalforsamling på Strynø
1974	Endelave
1975	Sejerø
1976	Aarø
1977	Femø
1978	Mandø
1979	Tunø
1980	Drejø
1981	Omø
1982	Fejø
1983	Orø
1984	10 års jubilæumsfest på Strynø
1984	Venø
1985	Anholt
1986	Skarø
1986	Ekstraordinær generalforsamling på Femø
1987	Agersø
1988	Hjarnø
1989	Bjørnø
1990	Fur
1991	Sejerø
1992	Aarø
1993	Baagø
1994	20 års jubilæumsfest på Strynø
1994	Avernakø
1995	Femø
1996	Omø
1997	Barsø
1998	Drejø
1999	25 års jubilæumsfest på Strynø
1999	Orø
2000	Mandø
2000	Ekstraordinær generalforsamling i Odense
2001	Venø
2002	Fejø
2003	Sejerø
2004	30 års jubilæumsreception i Odense
2004	Femø
2005	Egholm
2006	Aarø

På den nyligt overståede generalforsamling blev der spurgt til en oversigt over generalforsamlingerne gennem tiderne.

3-dobbelt ø-besøg på Askø, Femø og Fejø

I oktober 2005 tog de tre beboerforeninger initiativ til at indgå et tættere samarbejde i forbindelse med, at vi sammen kommer ind i den ny storkommune. Samarbejdet, der i begyndelsen var politisk og drejede sig om fælles henvendelser til den nu fælles kommunale myndighed, er nu blevet konkret gennem i første omgang 3 besøg på hver af de 3 øer. I skrivende stund har vi gennemført de to besøg, hvor vi er kommet sejlen på besøg hos hinanden, først på Fejø og så på Femø. Ø-støttemidlerne har sponsoreret fælles bådtransport for dem, der ikke selv har båd.

Det viste sig at være godt. Vinden blæste en halv pelikan på de to besøgsdage, men heldigvis har M/S Karen Marie af Kragenæs en god motor, så hun sikkert kan sejle øboerne frem og tilbage på det noget oprørte hav. Ud over et kunstnerisk tema ved hvert ø-besøg er det mødet mellem øboerne, der er centralt. At vi finder fælles fodslag i den fælleskommunale virkelighed og får skabt synergi omkring alle de gode ideer og kvaliteter som findes på vores øer. Vi opdager gennem masser af god snak med de andre, hvor mange kreative mennesker, der bor på disse øer.

Vi er nu i bestyrelserne ved at skrive en liste over ideer, erfaringer og forslag til fælles projekter. Vi har fået god mediedækning, bl.a. TV2 Lorry. Besøgene er beskrevet på www.fejoer.dk i mere uddybende tekst og billeder.

Næste besøg er på Askø den 10.6. Vi håber, at vejret muliggør en større „invasion“ og tankeudveksling også ved den lejlighed.

Ellers er dette kun starten. Der er masser af inspiration og gode kræfter at hente ved kontakten mellem „søster-øerne“.

Anne Moloney, Fejøforeningen

Formanden for Femø Beboerforening, Helga Frederiksen, hilser her beboerne fra Askø velkommen på den blæsende og regnvåde besøgsdag

Destination Arran turisme-seminar i Skotland

14. til den 17. marts 2006

Den 14.-17. marts blev der holdt seminar i INTERREG IIIC regi på øen Arran. Deltagerlande var Skotland, Irland, Frankrig, Sverige, Finland og Danmark (Strynø og Avernakø).

Efter overnatning i Glasgow mødtes vi med de andre konference-deltagere ved middagstid og kørte i bus til Adrossan, hvorfra færgen går til byen Brodick på Arran, herfra videre i bus på tværs af øen til Kinlock hotel i Blackwaterfood. Her var der middag og minglen blandt de forskellige landes deltagere.

Dag to gik med field research, vi kørte gennem det smukke skotske landskab for at besøge dagens første destination et „Bunkhouse“, et gammelt forsamlingshus, der er bygget om ved hjælp af EU- midler til lejrskole med ca. 20 sengepladser, lægekonsultation til den tilrejsende læge og til lokale aktiviteter, så som legestue, sport, teater og m.m..

Turen fortsatte til Brodick, øens største by, her besøgte vi et Adventure center, der bliver drevet kommercielt, her blev tilbudt alt hvad hjertet begærer inden for dette område, havkajak, sælsafari bjergvandring, mountainbike, kiting og meget andet. Ejerens filosofi var, at man skulle tilbyde en bred vifte af muligheder for at få kundegrundlag nok til at drive forretningen.

Fra Brodick til et gammelt mejeri, hvor der var bygningskapacitet i overskud. Her var stadig osteproduktion og udsalg af oste bl.a. den berømte røgede cheddar, derudover var noget af bygningen anvendt af Arran aromatics, hvor man lavede sæber, cremer dufte, desuden café med souvenirshop. Selv om det lå ude på landet virkede det meget turistagtigt, og den danske delegation var enige om, at det ikke var noget for os, men måske havde det sin berettigelse i turist-sammenhæng.

Nu videre over bjergene tættere på sneen i højlandet. Enkelte fåreflokke kunne ses som små hvide pletter i landskabet til whisky destilleri Arran Distillery, som blev grundlagt i 1995. Udover produktion af whisky er der fra begyndelsen lagt vægt på, at de besøgende får en oplevelse og der er indrettet et besøgscenter i sammenhæng med destilleriet. Her fik vi en

Det barske, men smukke, skotske landskab har turisternes opmærksomhed

god historie og et godt glas whisky.

Tilbage til hotellet langs øens vestkyst. En dag med mange indtryk, der først nu er ved at blive bearbejdet, hvad kan bruges i dansk sammenhæng og hvad vil vi absolut ikke?

Dag tre var planlagt til workshops, her vil lægges vægt på „branding“. Dagen startede med et oplæg fra en af initiativtagerne og ildsjælene bag „Taste of Arran“ et initiativ om at markedsføre Arrans produkter. Her var lagt vægt på at synliggøre navnet Arran som et „brand“, det er væsentligt at kunne skelne mellem „brandet“ og produktet, et dårligt produkt skal ikke kunne skade „brandet“, dette kræver en stram styring af „brandet“.

Hvordan „brandet“ vi?

1. Logoet er udtryk for „brandet“.
2. Træningsprogrammer/kursus for udbydere og producenter.
3. Det er vigtigt, at der er noget at sælge (f.eks. natur, kultur, oplevelser eller mad) for at få et „brand“.
4. Temadage for øerne.
5. Niche-marketing.
6. Tilgængelige informationer på internettet.

I hele denne proces er det vigtigt, at øernes forskellige erhverv og interesseforeninger arbejder sammen for at få en fælles eksponering af øerne.

Turismens skyggesider blev også vendt, da jeg tror, at alle landene kendte til forskellige problemer i denne henseende.

Hvordan håndteres den store affaldsmængde fra turistene, hvor er grænsen for mængden af turister, og hvordan håndteres turiststrømmen til øerne? Det var specielt de franske øer, der blev oversvømmet hver sommer, og der var hverken faciliteter eller overnatningsmuligheder for alle de besøgende til øerne. Det er vigtigt, at der lægges vægt på kvalitet og ikke kvantitet.

Konklusionen var, at både med hensyn til „branding“ af øerne generelt, „branding“ af turisme og andre ø-produkter eksempelvis fødevarer, samt håndtering af de nævnte problemstillinger, er det vigtigt, at der er et godt samarbejde mellem de forskellige aktører på øerne.

Kirsten Poulsen, Strynø

Et internationalt Ø-seminar på Inis Mor, Irland

I dagene 25. - 28. april 2006 afholdt ESIN seminar på øen Inis Mor i Irland, med temaet „Public Service“ og behandling af emnerne genbrug, kloakering og vandforsyning.

Der var deltagelse af øboere fra Frankrig, Sverige, Finland, Danmark og Skotland (i alt 14 personer uden for Irland) samt 7 deltagere fra irske øer. Fra Danmark deltog Jytte Heglund, Nekselø – Henrik Kaag, Bjørnø – Bent H. Larsen, Drejø.

En herlig oplevelse begyndte en dejlig forårsdag, tirsdag den 25. april i Københavns Lufthavn, hvorfra vi fløj via Dublin til Galway, her blev vi afhentet af Anne-Sophie, der stod for busturen til Rossaveal, havnen for Aran Islands færgerne. På havnen i Rossaveal mødte vi alle udefra kommende deltagere i seminaret og på sejlturen til Inis Mor lærte vi så småt de øvrige deltagere at kende.

Seminaret blev holdt på Hotel Ostan Aran, et 2 år gammelt hotel, der var særdeles velegnet til formålet med kombineret mødelokale-/restaurant og en hyggelig bar med lokal folklore. Den første egentlige seminardag var

delt på to emner, renovation/genbrug og kloakering, med hovedvægten lagt på genbrug, da man på Inis Mor havde investeret i en genbrugsstation med sortering af affald, så glas blev knust og anvendt i cement, papir indgik i kompostering, så man kunne forøge et ellers tyndt muldlag til dyrkning af kartofler og andre grøntsager. Sidst på dagen besøgte vi genbrugsstationen.

Den anden seminardag var emnet vandforsyning, et emne der havde meget stor bevågenhed, da forsyning af drikkevand m.h.t. kvalitet og kvantitet på øerne i Finland, Frankrig og Irland var problematisk. I Finland skulle man på nogle af de repræsenterede øer opstille anlæg m/omvendt osmose inden turistsæsonen i år. På nabooen Inis Man havde man gennemført et fantastisk projekt, der i store træk forløb således: I flere år havde man samlet regnvand i 1 – senere 2 store reservoirer, men et år med tørke (det kan lade sig gøre i Irland) og mange

Her er en gruppe af seminarets deltagere ved Dun Aengus, en gammel borg i 120 meters højde

turister, så var forsyningen knap. En ide- og initiativrig formand for „Coop“ på Inis Man fik den ide, at man skulle indvinde drikkevand fra havvandet og det store energiforbrug hertil skulle dækkes af en vindmølle. Projektet blev igangsat efter sværdslag om, hvor møllen skulle stå, men da finansieringen var på plads, overvandt man de lokale problemer, indtil man opdagede, at møllen skulle transporteres over land til sin endelige placering ad smalle stendige-afgrænsede veje. Da man på øen var blevet enige om projektet, klarede enigheden også dette praktiske problem, da de fleste af øens beboere (ca. 300) trak i arbejdstøjet og flyttede stendigerne, så vejbredden kunne klare

mølletransporten. Alle er i dag glade for den nye brede hovedvej og møllen, da den giver øen en indtægt (salg af el til fastlandsforsyningen), der dækker de budgetterede låneudgifter over 10 år.

„Coop“ er en form for paraplyorganisation, der står for de større projekter, der ved drift administreres af de tidligere interesseforeninger. På Inis Mor startede denne organisationsform i 1992 og var endelig på plads i 1998/99. I år 2000 kunne øen finansiere projekter for ca. 4 mill. € og beløbet var i 2005 ca. 14 mill. €. Herudover har man nu et havneprojekt til 30 mill. €. Man må medgive irerne, at de er gode til fundraising.

På trods af øernes meget store forskellighed fra 7.000 indbyggere på Bute (Skotland) til 800 på Inis Mor, og ned til de 25 til 65 indbyggere på de øer, vi fra Danmark repræsenterede (vi var afgjort de mindste), konstaterede vi alligevel til sidst, at vi alle havde det til fælles, at vi var øboere. Det gik som en rød tråd gennem det hele. Derfor gik det vel også så godt. Det var virkelig en rigtig god oplevelse.

*Bent H. Larsen, Drejø
En hilsen til Ø-Postens
læsere og bestyrelsen for
Ø-sammenslutningen.*

*

En god forretning

Hvem vil ikke gerne lave en god forretning? Det vil i hvert fald 22 selvstændige iværksættere fra 10 af de små danske øer. De mødtes på Orø sidst i april 2006 til et seminar, hvor markedsføring med internettet, iværksætteri, forretningsudvikling, erfaringsudveksling og netværksmuligheder var på programmet.

De fleste af deltagerne har allerede gang i deres selvstændige virksomhed, men nogle kom også på seminar, fordi de har konkrete planer om at starte som selvstændige. Baggrunden for at starte egen virksomhed som øboer er for langt de flestes vedkommende et ønske om at skabe sit eget job – både af lyst og af nødvendighed. Som selvstændig på en lille ø opstår der et behov for at mødes med andre til udveksling af erfaringer, gode råd og måske etablere et samarbejde. Abalone Glahn, journalist og selvstændig konsulent fortalte om markedsføring med internettet og introducerede et nyt

begreb, nemlig konkollegaer. Man er både kollegaer og konkurrenter – og hvordan udnytter man det på bedste vis til alles tilfredsstillelse. En såkaldt Win-Win situation på godt dansk!

Erhvervsmand, iværksætter og økonom Steffen Møller leverede et sandt festfyrværkeri af erfaringer, ideer og holdninger om iværksætteri og forretningsudvikling. Han fik anskueliggjort på mangfoldig og meget underholdende vis, at en bevidst og lynende klar markedsføring af småø-kultur handler om, hvilken identitet den pågældende ø vil have - i et slagkraftigt samspil med, hvad turisterne søger. En særlig opmærksomhed blev viet sansen for at skabe levende historier, eventyr og events på øerne.

Deltagerne fik en introduktion til og erfaringer fra dannelse af netværk fra Kirsten Malling Olsen, konsulent, samt lejlighed til i grupper at diskutere behovet. Der er en interesse for at oprette en emnedatabase i form

af et erhvervsregister, som primært skal skabe muligheder for et meget tættere og direkte samarbejde mellem småøernes erhvervsaktive. Et projekt, som deltagerne ønsker at iværksætte i Ø-sammenslutningens regi. En anden mulighed for kontakt kan skabes via en såkaldt postgruppe på nettet, som hurtigt og effektivt kan forøge og kvalificere nye ideer og initiativer mellem aktive øboere. Afslutningsvist blev man enige om at anmode S sammenslutningens bestyrelse om afholdelse af et opfølgende seminar om et års tid, hvor man bl.a. vil kunne tage de næste skridt på vej mod en decideret fælles markedsføring af småøernes erhvervsliv. Alt i alt et inspirerende seminar, som fremviser en alsidighed i muligheder.

*Jørgen Rasmussen
og Kirsten Malling Olsen*

*

KALENDER 2006

23. - 25. juni:	Ø-lympiade på Hjarnø
29. juni - 2. juli:	Tunø-festival, tjek www.tunofestival.dk
5. juli:	Bestyrelsesmøde i S sammenslutningen af Danske Småøer
8. juli - 6. august:	Avernakø Kunsthal udstiller såvel lokale som gæstende værker
16. juli:	„Visens Skib“ anløber Tunø Havn
18. juli:	„Visens Skib“ anløber Endelave Havn
21. juli:	„Visens Skib“ anløber Korshavn, Avernakø
25. juli:	„Visens Skib“ anløber Lyø Havn
26. juli:	„Visens Skib“ anløber Aarø Havn
29. juli:	Indvielse af og fest for Barsø's nye havn
29. juli:	„Musik på Endelave“, tjek www.endelave.dk
1. august:	Ansøgningsfrist til Skov- og Naturstyrelsens §4 midler (ø-støtte)
1. - 6. august:	Jazzfestival på Femø, tjek www.femoejazz.dk
2. - 10. september:	Pæreskudesejlads fra Fejø til Nyhavn i København
16. september:	Halvmarathon på Endelave, tjek www.endelave.dk
1. november:	Ansøgningsfrist til Skov- og Naturstyrelsens §4 midler (ø-støtte)
4. - 5. november:	Repræsentantskabsmøde i Odense
9. - 11. november:	Idé, projekt, succes – et kursus for projektmagere på småøerne. Hjarnø

Hvis man ønsker arrangementer bragt i kalenderen, der kan have interesse for andre øboere eller for støttemedlemmer, så skriv til sekretariatet@danske-smaaer.dk

Nu får Lyø og Avernakø deres medicindepot!

Mange års kamp for et medicindepot til brug i krisesituationer på Avernakø og Lyø, har nu båret frugt. Efter Folketingets Ø-kontaktudvalg hos Indenrigs- og Sundhedsminister Lars Løkke Rasmussen (V) endeligt fik afklaret, at der intet juridisk er til hinder for at etablere et medicindepot, så bliver det en realitet. Formand for Folketingets Ø-kontaktudvalg, Preben Rudiengaard (V), der selv er tidligere embedslæge, citeres i Fyens Stifttidende bl.a. for følgende:

– Det glæder mig, at Faaborg Byråd har besluttet at sætte gang i projektet. Hvis vi vil have folk til at bo på de små øer, så er vi nødt til at sikre, at de er trygge i deres hverdag. Hvis vi vil have liv på øerne, er vi nødt til at finde nogle ordninger, som ikke er bureaukratiske, men pragmatiske.

Rent praktisk får en praktiserende læge på fastlandet det overordnede ansvar for medicindepotet. For 100.000 kr. årligt, skal han kunne være til rådighed 24 timer i døgnet, 365 dage om året. Via mobiltelefon skal lægen kunne låse medicindepotet op, og ved hjælp af et internetkamera følge med i, at den rigtige medicin findes frem.

cj

Drejø's kamp for købmandshandel

Til september er det slut! Da drejer den nuværende købmand nøglen om. Selvom butikken har stået til salg i knap i et år, så har der ikke været seriøse købere på banen. Så nu vil drejøboerne selv finde en løsning. På Drejø havde man inviteret Jørgen Hastrup fra Tunø med til en debataften om den fremtidige dagligvarehandel på øen. Jørgen Hastrup er formand for Tunø-fonden, der er foreningen bag Tunøs velfungerende dagligvarehandel. Inspireret af Tunø's eksempel vil man på Drejø skabe en lignende købmandsforening, og skal i første omgang ud og søge sponsorer blandt øboere, fritidshusejere og Drejø-venner. Derefter er håbet, at man via støttemidler og lån kan erhverve den kombinerede købmand og kro med henblik på bortforpagtning.

cj

Ny færge til Avernakø Lyø?

Den godt slidte færge, der sejler trekantsejls mellem Faaborg-Avernakø-Lyø, kan nu formentlig tælle sine dage. I hvert fald har man i Faaborg Kommune afsat 450.000 kr. til et forprojekt, der skal danne grundlag for at bestille en ny færge til ruten. Som borgmester Britta Duelund (S) siger til Fyens Stifttidende: "Den eksisterende færge koster 1 mio. kr. om året i reparationer. De penge kan vi bruge bedre på en ny færge".

cj

15 år – 27 øer

Det er titlen på et skrift på 91 sider af Svenn Godvin. Svenn var med til at forberede ø-støtteloven, og da den blev vedtaget i 1983 blev han sagsbehandler på området til han gik på pension i 1997. Han har været på alle 27 øer – på de fleste adskillige gange, og få kender øerne og øboerne bedre. Det er en meget personlig og velskrevet beretning, som meget ærligt beretter om glæder, skuffelser, succeser og fiaskoer, hvor Svenns store engagement i øernes sag tydeligt skinner igennem. For undertegnede, som har været med i hele forløbet, har det været spændende læsning. Der er ikke tale om en egentlig tryksag, som alle frit kan erhverve, men jeg har forstået på Svenn at skulle nogen af hans gode venner fra øerne være meget interesserede, så kan man kontakte ham.

Henry Larsen

Mere film-stof fra de små øer

Sommeren 2005 var de små øer ombejlet af TV-hold. Nu er det muligt at erhverve sig DVD'er med intet mindre end 2 x 190 minutters TV fra de danske øer. Heriblandt 20 af medlemsøerne i Sammenslutningen af Danske Småøer. De kan bl.a. købes hos boghandlere, men de skulle også være på vej ud til ø-købmændene. Men ellers kan man også købe DVD'en via hjemmesiden www.chilbal.dk

cj

Dyrlægeordning på Endelave i fare

Hidtil har Endelave fået støtte fra amtet og Horsens Kommune til dyrlægens løn på øen. Men det er erklæret ulovligt af Det Kommunale Tilsynsråd ved Århus Statsamt. Og Indenrigs- og Sundhedsminister, Lars Løkke Rasmussen (V), mener ikke, at der er grund til at stille spørgsmålstegn til den konklusion. Men på Endelave håber man, at det vil lykkes at finde en model, så der stadig kan opnås støtte til dyrlægens løn, fortæller beboerforeningens formand, Lars Møller, til DR Kanal 94. Beboerforeningen er i tæt dialog med kommunen om ordningen.

cj

Omø's bosætningsgruppe opruster på hjemmeside

På Omø's nye hjemmeside www.omoe-net.dk har bosætningsgruppen nu et link til egen side, hvor fakta, tilbud og muligheder på øen er udførligt beskrevet. Omø har, ligesom Agersø, d. 10. juni Åben-ø-dag, hvor øboere fra de to sydsjællandske øer vil vise øerne frem og fortælle om mulighederne i et liv som øbo.

cj

Folketingets Ø-kontaktudvalg på tur til Sejerø

Den 3. april var Folketingets Ø-kontaktudvalg på et hurtigt, uformelt Sejerø-besøg. MF'erne blev vist rundt på øen, besøgte fyr, kirke og købmandsmuseet og drak kaffe med den lokale beboerforening. Blandt medlemmerne af udvalget er Ole Glahn (R), viceborgmester i Bjergsted Kommune, som Sejerø er en del af. Og han kunne bidrage med historier om øen.

cj

Fra venstre ses Preben Rudiengaard (V), formand for Ø-kontaktudvalget, Tommy Jørgensen, udvalgssekretær, Henry Larsen, Dorthe Winther, Ole Glahn (R) og Per Clausen (EL)

Forsat fra forsiden

nej. Henry Larsen blev uden modkandidater genvalgt som formand.

Under eventuelt blev der bl.a. orienteret om Odder Kommunes planer om Tunø Skoles fremtid.

Næste års generalforsamling afholdes på Fur den første weekend i juni.

Om aftenen var der festmiddag med levende musik, taler og muntre indslag fra blandt andet formand og næstformand.

Tak til Aarø for en dejlig og hyggelig weekend og et godt tilrettelagt arrangement!

Tove og Knud Madsen, Tunø

Det ligner måske en fangetransport, men det er ø-repræsentanter på guidet tur på Aarø

Ny hjemmeside for Ø-sammenslutningen

Nu er Sammenslutningen af Danske Småøer gået i luften med en ny og, forhåbentlig for brugerne, mere forfriskende hjemmeside. Men målet med hjemmesiden er nu stadig det samme, som med den gamle. Nemlig at fortælle om organisationen og dens aktiviteter, og at man nemt kan finde vej til de enkelte øer. Men der er også et par hurtige råd om projektstøtte, ligesom nyheder om aktiviteter af ø-relevans vil blive formidlet. Hjemmesiden er hostet af Endelave.net og designet af Net-lodsen på Omø. Besøg den på www.danske-smaaer.dk

cj

Jubilæum på Avernakø

I gamle dage var det måske ikke noget at skrive om. Men i dag, hvor det er sin sag at drive dagligvarehandel på øerne, så er det ved at være en sjældenhed. Tom Andreassen, købmand på Avernakø, kunne i april fejre sit 10 års jubilæum som købmand på øen. Et forsinket tillykke herfra!

cj

Ø-til-Ø

Net-lodsen, Omø og Endelave.Net leverer sikre hjemmesider og virus- og spamfri emails til markedets laveste priser!

Endelave.Net

Tlf. 7568 9488
www.endelave.net

Net-lodsen webdesign

Tlf. 5816 5001
www.net-lodsen.dk

Øernes repræsentanter i S sammenslutningen af Danske Småøer

Ø	Medlemsnr.	Navn	E-mail	Telefon
Aarø	(7)	Svend Aage Hansen	sah@bitas.dk	74 58 47 76
Agersø	(24)	Jacob H. Lund	gawa@gawa.dk	58 19 80 49
Anholt	(19)	Kurt Danielsen	akdaniel@post.tele.dk	86 31 90 16
Askø	(17)	Bjarno Reib	bjarno.reib@get2net.dk	54 71 00 90
Avernakø	(03)	Randi Klingenberg	rok@avernak.dk	62 61 80 68
Baagø	(11)	Kirsten Christensen	kc_vc@vip.cypercitey.dk	64 71 12 37
Barsø	(05)	Paul Svennesen	5610u@worldonline.dk	74 61 82 87
Birkholm	(18)	Johannes Balslev	balslev@fakse-ldp.dk	56 71 72 26
Bjørnø	(15)	Henrik Kaag	bjoerno.e.kaag@get2net.dk	62 61 08 12
Drejø	(02)	Mimi Jespersen	mimi@drejo.dk	62 21 93 87
Egholm	(25)	Ove Axelsen	egholm@image.dk	98 17 49 69
Endelave	(13)	Grete Elmer	grete.elmer@endelave.com	35 85 03 39
Fejø	(09)	Henriette Spandet Jensen	henriette@fejoe.dk	54 71 36 46
Femø	(12)	Jørgen Laugesen	laugel@mail.dk	21 62 60 06
Fur	(26)	Holger Lundgaard	holgerlundgaard@mail.dk	97 59 32 19
Hjarnø	(01)	Jørgen Overgaard	jueovergaard@post.tele.dk	75 68 34 73
Hjortø	(27)	Birgitte Svendsen	bs@knupa.dk	62 21 16 61
Lyø	(04)	Erik W. Hansen	wonsbeck@mail.dk	62 61 80 41
Mandø	(21)	Ove Hjort Nielsen	ove.h@nielsen.mail.dk	75 44 58 86
Nekselø	(16)	Roar Slots		59 26 90 54
Omø	(10)	Else Marie Madsen	emm10@mail.dk	58 19 90 75
Orø	(22)	Ole Aagaard	oleaagaard65@hotmail.com	59 47 04 10
Sejersø	(14)	Lone Nielsen	pg@nielsen.mail.dk	59 59 02 45
Skarø	(23)	Martin Jørgensen	mej@biosynergy.dk	62 20 12 01
Strynø	(06)	Lis W. Hansen	lis.werner@skolekom.dk	62 22 05 07
Tunø	(08)	Knud Madsen	tunoe@tdcads1.dk	86 55 30 98
Venø	(20)	Linda Ulfkjær	liu@struer.dk	97 86 80 22

Medlemsnummeret i parentes angiver turnussen i besættelse af bestyrelsesposter

S sammenslutningen

af Danske Småøer

Ø-POSTEN

Nyheder fra S sammenslutningen af Danske Småøer. ISSN-0105-4325.

Ø-Postens spalter er åbne for alle; artiklerne er ikke nødvendigvis udtryk for S sammenslutningen af Danske Småøers holdninger.

Indsendte artikler bedes ikke overstige 1500 anslag.

Redaktion: S sammenslutningens bestyrelse

Henry Larsen, Sejersø, ansv.h. 59 59 01 67
Dorthe Winther, Omø 58 19 91 80
Ole Aagaard, Orø 59 47 04 10
Martin Jørgensen, Skarø 62 20 12 01
Holger Lundgaard, Fur 97 59 32 19
Birgitte Svendsen, Hjortø 62 21 16 61
Jacob H. Lund, Agersø 58 19 80 49
Ove Axelsen, Egholm 98 17 49 69

Redaktør: Claus Jensen

Layout: Erik Steenstrup Dyhr

Foto: Knud Madsen, John Larsen, Claus

Jensen, Morten Priesholm, Torben

Vestergaard, Bent H. Larsen

Ø-Posten udgives med tilskud fra Skov-og Naturstyrelsen og EU's Strukturfonde.
Annoncer: 4,00 kr. pr. sp.mm.

Tryk: Lito Tryk Svendborg

Oplag: 3100

Redaktionen afsluttet 5. juni, 2006

Abonnement: 100 kr. pr. kalenderår.

Ø-Posten:

S sammenslutningen af Danske Småøer

Strynø Brovej 12, 5900 Rudkøbing

Tlf. 6251 3993 Fax. 6251 3996

E-mail: sekretariatet@danske-smaaoer.dk

Internet: www.danske-smaaoer.dk